

➤ **Norsk forskning.** Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert i et internasjonalt tidsskrift? Tips oss erlend.hem@medisin.uio.no

Maja Gran Erke og Tunde Peto. Foto Anthony Sullivan, Moorfields Eye Hospital, London

Forekomsten av aldersrelatert maculadegenerasjon kartlagt

Over 10 % av personer over 80 år i Tromsø-undersøkelsen hadde aldersrelatert maculadegenerasjon.

Aldersrelatert maculadegenerasjon er en viktig årsak til irreversibelt synstap blant eldre. Tidligere stadier av tilstanden kjenntegnes av druser (gul-hvite flekker) og pigmentforandringer i macula. Et mindretall av disse pasientene utvikler senstadiene av sykdommen, enten i form av våt (neovasculær) aldersrelatert maculadegenerasjon der det kommer karinnvekst og lekkasje i netthinnen eller tørre forandringer med omfattende atrofi (geografisk atrofi).

Norske forskere har nå undersøkt forekomsten av denne øyesykdommen i den sjette Tromsø-undersøkelsen (1). Øyebunnen til over 2 600 personer ble fotografert og vurdert med tanke på aldersrelatert maculadegenerasjon.

Senstadiene var til stede hos 3,5 % av deltakerne (1 % tørr og 2,5 % våt form). Forekomsten var sterkt assosiert med alder. I den yngste aldersgruppen (65–69 år) hadde < 1 % sen aldersrelatert maculadegenerasjon mot >10 % blant deltakere over 80 år. Hos en tredel av dem med sen aldersrelatert maculadegenerasjon var begge øynene affisert. Nesten alle deltakerne hadde druser i macula, hvorav en firedel hadde store druser.

– Små eller enkeltstående druser i macula er symptomløse og ufarlige, mens senstadiene oftest gir symptomer i form av nyoppstått synssvekkelse og metamorfopsier, sier førsteforfatter Maja Gran Erke ved Øyeavdelingen, Universitetssykehuset Nord-Norge. – De senere årene har vekstfaktorerhemmere revolusjonert behandlingen av våt aldersrelatert maculadegenerasjon, og tidlig diagnose og behandling kan forhindre utvikling av alvorlig synstap, sier hun. For den tørre formen av aldersrelatert maculadegenerasjon finnes det ingen behandling.

– Denne studien er viktig bl.a. fordi bedre kunnskap om forekomsten av aldersrelatert maculadegenerasjon er nødvendig for å dimensjonere fremtidens øyehelse-tjeneste. Frem mot 2060 vil antall personer i Norge over 67 år dobles, og antall pasienter som trenger behandling for sykdommen er derfor forventet å øke betydelig i fremtiden (2), sier Gran Erke.

Om forskergruppen

Studien har sitt utspring i Tromsø-undersøkelsen, som er en befolkningsbasert helseundersøkelse. Deltakerne i den sjette Tromsø-undersøkelsen ble undersøkt med øyebunnsfotografering, og datamaterialet legger grunnlag for flere pågående studier av forekomst og risikofaktorer for øyesykdommer.

Første- og andreforfatter Maja Gran Erke og Geir Bertelsen er leger i spesialisering og ph.d.-stipendiater ved Øyeavdelingen, Universitetssykehuset Nord-Norge og Universitetet i Tromsø. De øvrige forfatterne er Tunde Peto ved Moorfields Eye Hospital i London, Anne Katrin Sjølie ved Universitetssykehuset i Odense og Haakon Lindekleiv og Inger Njølstad ved Institutt for samfunnsmedisin, Universitetet i Tromsø.

Erlend Hem

erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Erke MG, Bertelsen G, Peto T et al. Prevalence of age-related macular degeneration in elderly Caucasians: the Tromsø Eye Study. *Ophthalmology* 2012; e-publisert 16.5.2012.
2. Lindekleiv H, Erke MG. Projected prevalence of age-related macular degeneration in Scandinavia 2012–2040. *Acta Ophthalmol* 2012; e-publisert 11.5.2012.

Ordforklaringer

Tørr aldersrelatert maculadegenerasjon: Både tidlige stadier av sykdommen ved druser og pigmentforandringer samt senstadiet geografisk atrofi kalles tørr aldersrelatert maculadegenerasjon.

Vekstfaktorhemmere: Anti-VEGF (anti-vascular endothelial growth factor) er en relativt ny behandlingsform av våt aldersrelatert maculadegenerasjon. Medikamentet injiseres inn i øyeeplet med varierende intervaller på 1–3 måneder avhengig av responsen.

Metamorfopsier: Rette linjer oppleves fordreide.

➤ Artikkelen ble e-publisert 16.5. 2012 i *Ophthalmology* (www.aajournal.org), som er et av de højest rangerte tidsskriftene i øyesykdommer